

kované v Úředním věstníku EU L 214 ze dne 9. srpna 2008].

V případě rekvalifikace nebo školení zaměstnanců se zdravotním postižením nebo znevýhodněných zaměstnanců podle nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008 [čl. 2 bod 18) nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008] činí výše hmotné podpory v územní oblasti u malých podniků 55 %, u středních podniků 45 % a u velkých podniků 35 % z nákladů na jejich rekvalifikaci nebo školení.

Co se rozumí malým a středním podnikem, stanoví Čl. 2 bod 7) ve spojení s Přílohou I. nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008. Co se rozumí velkým podnikem stanoví Čl. 2 bod 8) ve spojení s Přílohou I. nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008.

Výše hmotné podpory rekvalifikace nebo školení se stanovuje z předpokládaných nákladů uvedených ve sjednané dohodě.

Další změna nastala v právní úpravě zjišťování počtu nových pracovních míst v případě zavádění nové výroby a v případě rozšíření dosavadní výroby. Novými pracovními místy se rozumí pracovní místa vytvořená zaměstnavatelem na základě sjednané dohody, na nichž jsou umístění státní občané ČR nebo státní příslušníci jiného členského státu EU nebo jejich rodinní příslušníci. Tyto osoby musí mít u tohoto zaměstnavatele sjednané pracovní poměr na dobu neurčitou.

V případě zavádění nové výroby se počet nových pracovních míst nyní zjišťuje podle průměrného přepočteného počtu zaměstnanců v posledním kalendářním měsíci, který byl podle dohody stanoven pro vytvoření pracovních míst. Nebude-li v tomto období zjištěn dohodnutý počet

vytvořených pracovních míst, zjišťuje se počet nových pracovních míst v případě zavádění nové výroby podle průměrného přepočteného počtu zaměstnanců za období 3 kalendářních měsíců následujících po termínu, který byl podle dohody stanoven pro vytvoření pracovních míst.

V případě rozšíření dosavadní výroby se počet nových pracovních míst zjišťuje jako rozdíl mezi průměrným přepočteným počtem zaměstnanců v posledním kalendářním měsíci, který byl podle dohody stanoven pro vytvoření pracovních míst, a průměrným přepočteným počtem zaměstnanců za období 12 kalendářních měsíců předcházejících investičního záměru zaměstnavatelem. Nebude-li uvedeným způsobem zjištěn dohodnutý počet vytvořených pracovních míst, zjistí se počet nových pracovních míst v případě rozšíření dosavadní výroby jako rozdíl mezi průměrným přepočteným počtem zaměstnanců za 3 kalendářní měsíce následující po termínu, který byl podle dohody stanoven pro vytvoření pracovních míst, a průměrným přepočteným počtem zaměstnanců za období 12 kalendářních měsíců předcházejících předložení investičního záměru zaměstnavatelem.

Při zjišťování průměrného přepočteného počtu zaměstnanců se postupuje podle ustanovení § 11 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

V přechodném ustanovení nařízení vlády se stanoví, že při zjišťování počtu nových pracovních míst v případě zavádění nové výroby a v případě rozšíření dosavadní výroby výše uvedeným způsobem se postupuje také tehdy, případně-li termín, který byl podle dohody stanoven pro vytvoření pracovních míst, do období po

dni nabytí účinnosti tohoto nařízení nebo do období přede dnem nabytí účinnosti nařízení vlády č. 97/2010 Sb., tj. před 27. dubnem 2010, a nebyl-li zjištěn dohodnutý počet pracovních míst podle nařízení vlády č. 515/2004 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti nařízení vlády č. 97/2010 Sb., tj. do 27. dubna 2010.

Průměrnou mírou nezaměstnanosti se pro účely tohoto nařízení rozumí průměrná míra nezaměstnanosti za 2 pololetí předcházející datu, kdy zaměstnavatel předložil záměr získat investiční pobídky podle ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, a to

- a) podle statistiky MPSV v případě míry nezaměstnanosti za území, které odpovídá správnímu obvodu příslušného úřadu práce,
- b) podle analýzy ministerstva v případě míry nezaměstnanosti ve spádové oblasti.

Hmotnou podporu na vytváření nových pracovních míst a hmotnou podporu rekvalifikace nebo školení poskytuje MPSV na základě sjednané dohody a bezhotovostně ji ve sjednaných lhůtách převede na účet zaměstnavatele vedený u peněžního ústavu.

Má-li být jednotlivému zaměstnavateli poskytnuta hmotná podpora rekvalifikace nebo školení, jejíž hodnota na jeden projekt přesahuje v době podání záměru získat investiční pobídky (§ 3 odst. 1 zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách) v českých korunách částku odpovídající nově 2 000 000 EUR (namísto dosavadního 1 000 000 EUR), vyžaduje se k jejímu poskytnutí předchozí oznámení a schválení Komisí Evropských společenství (Čl. 6 odst. 1 písm. g) nařízení Komise (ES) č. 800/2008).

Olga Bičáková

Poznatky z praxe

Obce a veřejná služba

Petr Beck, Petr Niederle

Institut veřejné služby byl implementován do systému pomoci v hmotné nouzi zákonem č. 382/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Novela vstoupila v účinnost od 1. ledna 2009. Od téhož data mají obce možnost organizovat veřejnou službu. Následující příspěvek seznamuje z některými výsledky šetření provedeného MPSV po roce od zavedení této možnosti.

Veřejná služba je další z možností zachování pracovních schopností a dovedností osob v hmotné nouzi, které dlouhodobě setrvávají ve stavu hmotné nouze, a to většinou s odvoláním na obtíže při vyhledávání vhodného zaměstnání. Doplňuje tak veřejně prospěšné práce organizované obcí ve spolupráci s úřadem práce, který poskytuje na úhradu mezd těchto osob finanční prostředky, krátkodobé zaměstnání a dobrovolnickou službu. Veřejnou službou se rozumí pomoc obci v záležitostech, které

jsou v zájmu obce, zejména při zlepšování životního prostředí v obci, udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, pomoci v oblasti kulturního rozvoje a sociální péče. Základní principy veřejné služby upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pomoci v hmotné nouzi). Obcím není zákonem o pomoci v hmotné nouzi uložena povinnost pro osoby v hmotné nouzi veřejnou službu organizovat, záleží na jejich rozhodnutí, zda

výkon veřejné služby svým občanům, kteří se nacházejí v hmotné nouzi, umožní. V této souvislosti je nutné uvést, že z celkového počtu obcí v České republice (6258 v roce 2008) nemají žádné osoby v hmotné nouzi ve 2114 obcích (centrální databáze systému hmotné nouze - květen 2010). V případě, že obec veřejnou službu organizuje, uzavírá s osobou v hmotné nouzi písemnou smlouvu o výkonu veřejné služby. Obec tuto smlouvu s osobou uzavírá v rámci samostatné působnosti (§ 62b zákona o pomoci

v hmotné nouzi). Zároveň uzavírá pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo zdraví, kterou osoba vykonávající veřejnou službu způsobí nebo jí bude způsobena. Úkoly uložené zákonem o pomoci v hmotné nouzi obci v samostatné působnosti může obec přenést na příspěvkovou organizaci obce úpravou zřizovací listiny této organizace, popřípadě na jinou organizaci prostřednictvím smlouvy, schválené radou obce. Za výkon veřejné služby nenáleží osobě v hmotné nouzi odměna.

Dotazníkové šetření o veřejné službě

Po roce trvající možnosti zřizovat veřejnou službu pro osoby v hmotné nouzi přistoupilo Ministerstvo práce a sociálních věcí k vyhodnocení dosavadních zkušeností obcí s jejím organizováním. K uvedenému účelu využilo dotazníku, který obsahoval převážně uzavřené otázky s možností jednoznačných odpovědí. Vedle toho bylo položeno několik otevřených otázek, zaměřených na pozitivní i negativní zkušenosti s organizováním veřejné služby a na případné náměty k jejímu zlepšení. Dotazníky byly rozeslány prostřednictvím Ministerstva vnitra na všechny obce v České republice (6258). Vyplněných dotazníků se vrátilo 1596, což činí přibližně 26 % z celkového počtu obcí v České republice. Vezmeme-li v úvahu počet obcí, v nichž se osoby v hmotné nouzi nenacházejí, a proto ani nemohou veřejnou službu organizovat, a předpokládáme-li, že z tohoto důvodu vyplněný dotazník nezaslaly, lze závěry z tohoto šetření považovat za dostatečně reprezentativní. Předpokládá se, že závěry dotazníkového šetření budou využity při přípravě novely zákona o pomoci v hmotné nouzi, která je v současné době Ministerstvem práce a sociálních věcí připravována. Prvním zajímavým údajem je předpokládané organizování veřejné služby v rámci jednotlivých krajů. Zatímco v počtu obcí, které odeslaly vyplněné dotazníky, figurují na prvních třech místech Středočeský (286), Jihomoravský (248) a Jihočeský (161) kraj, které mají fakticky nejvyšší počet obcí na svém území v rámci České republiky, tak v poměru obcí, které zaslaly vyplněný dotazník, k celkovému počtu obcí na území kraje, se na prvních místech umístily malé kraje, a to kraj Liberecký, Karlovarský a Zlínský. Lze proto předpokládat, že v těchto krajích vytvořilo možnosti k výkonu veřejné služby pro osoby v hmotné nouzi poměrně více obcí.

Obce, které neorganizují veřejnou službu

První uzavřenou otázkou dotazníku byl dotaz, zda obec (město) využívá veřejnou službu. Odpovědi rozdělily soubor 1596 obcí, které zaslaly vyplněný dotazník, na dvě skupiny. První z nich, tj. obce, které neorganizovaly veřejnou službu, byla početnější a tvořilo ji 959 obcí, tj. 60 %. Pokud obce uvedly, že veřejnou službu neorganizují, měly na základě otevřené otázky uvést důvody, proč není veřejná služba obcí využívána a co by bylo nutné upravit, aby byla organizována.

Obce nejvíce uváděly, že osoby, které se nacházejí v hmotné nouzi, nemají o veřejnou službu zájem a ani u příslušných obecních úřadů nevznášejí požadavek na její zřízení (v 237 případech - cca 25 % z celkového počtu obcí, které veřejnou službu neorganizují). Z toho lze usuzovat, že osoby v hmotné nouzi se neobrací na zástupce obce, zda-li by pro ně mohli organizovat určitou činnost v rámci veřejné služby. Podstatné však je, že těmto osobám zřejmě nevádí, že jim částka živobytí po určité době v souladu s ustanoveními zákona o pomoci v hmotné nouzi poklesne na existenční minimum. Lze se domnívat, že tyto osoby získávají peněžní prostředky prostřednictvím jiných aktivit, které však oficiálně neuvádějí, a vystavují se tak riziku neoprávněného získávání dávek pomoci v hmotné nouzi. Významný počet obcí rovněž uváděl, že jsou malé, veřejná služba pro ně není přínosem a nemají potřebné podmínky pro její organizování (ve 127 případech - cca 13,3 %). Ve 109 případech (cca 11,4 %) postrádají pracovníka, který by veřejnou službu v obci organizoval. V 72 případech (cca 7,5 %) uvádějí jako důvod nedostatek finančních prostředků ke krytí výdajů spojených s veřejnou službou a v 69 případech (cca 7,2 %) veřejnou službu neorganizují pro její administrativní náročnost a komplikovaný systém jejího organizování. Často uváděným důvodem, proč obec veřejnou službu neorganizuje, bylo, že obec dává přednost zaměstnávání osob v hmotné nouzi na veřejně prospěšných pracích (109 případů, tj. cca 11,4 %), které jsou spoluorganizovány a z větší části hrazeny úřady práce. Obce rovněž pro uvedený účel využívají obecně prospěšné práce, které patří mezi alternativní tresty výkonu odnětí svobody (18 případů - tj. cca 1,9 %). V několika případech bylo ještě uváděno, že obec veřejnou službu neorganizuje, protože má nedostatečnou zkušenost s jejím organizováním. Zajímavé je, že v 15 případech (cca 1,6 %) rada obce organizování veřejné služby neodsouhlasila.

Zkušenosti obcí, které veřejnou službu organizují

Druhou skupinu obcí, které zaslaly vyplněný dotazník, tvoří obce, které v roce 2009 veřejnou službu organizovaly. Bylo jich 637 z celkového počtu obcí, které zaslaly vyplněný dotazník, tj. 40 %. V dotazníku odpovídaly na další otázky, které se jí týkaly praktického zabezpečení veřejné služby v jejich obci. Protože možnost organizování veřejné služby není dána pouze v samostatné působnosti obce, ale existuje i možnost jejího delegování na příspěvkovou organizaci obce, popřípadě na jinou organizaci, která v rámci obce působí a má možnost určité činnosti ve prospěch obce zabezpečovat, směřovala první otázka právě na organizátora veřejné služby. Ze 637 obcí jich 544 (85 %) odpovědělo, že si veřejnou službu organizují samy. Ze 637 obcí přenesou vlastní působnost v této věci na příspěvkovou organizaci obce, a to nejčastěji změnou zřizova-

cí listiny této organizace, 51 obcí, tj. 8 %. V případě jiných organizací, které zabezpečovaly pro obec veřejnou službu, byla tato delegace realizována smluvní formou. Z dotazníku vyplynulo, že 84 organizací zabezpečuje veřejnou službu namísto obcí, což se rovná 13 %. Jako jiné organizace byly zvláště zmiňovány sociální a pečovatelské služby, technické služby či diecézní a charitativní organizace.

Vzhledem k tomu, že se obce mohou mezi sebou dohodnout o společné organizaci veřejné služby a uzavřít k tomu veřejnoprávní smlouvu, zaměřila se další otázka i na tuto situaci. Ze 637 obcí organizuje 56 obcí (cca 9 %) veřejnou službu i pro okolní obce, a to v rozpětí od 1 obce po 51 obcí. Většina obcí uvedla, že zabezpečuje veřejnou službu pro 1 jinou obec. Nejvíce organizují veřejnou službu pro ostatní obce město Jičín z Královéhradeckého kraje (51 obcí), pro 24 obcí město Humpolec z kraje Vysočina a pro 18 obcí město Duchcov z Ústeckého kraje.

Další otevřená otázka byla zaměřena na činnosti, které jsou v rámci veřejné služby vykonávány. Spektrum činností, které je možné v rámci veřejné služby vykonávat, je dosti široké. Obce mohou organizovat najednou i více činností. Zákon o pomoci v hmotné nouzi vyjmenovává tyto činnosti příkladem. Jedná se zejména o zlepšování životního prostředí, udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, pomoc v oblasti kulturního rozvoje a sociální péče. Podle těchto kritérií je rozdělena i otázka a umožňuje vyjmenovat i jiné činnosti. Nejvíce obcí (606, tj. 95 %) osoby v hmotné nouzi zaměstnává při udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství. Další frekvencovanou činností je zlepšování životního prostředí (386 obcí, tj. 60 %). V oblasti kulturního rozvoje je veřejná služba vykonávána u 91 obcí (14 %) a v sociální péči u 85 obcí (13 %). Jiné než výše zmíněné činnosti provádí 86 obcí (14 %). Mezi ně patří např. pomoc při odstraňování škod po povodních, otvírání a zavírání místního hřbitova, úklid v neziskových organizacích, výpomoc v psím útulku, pomocné práce a úklid v ZOO, řízení dopravy na přechodu pro chodce, úklidové a vyklízečské práce v základních a mateřských školách, pomoc při organizování kulturních akcí, podpora hasičů a loutkohereckého kroužku, balení knih ve veřejné knihovně, roznáška písemností po městě, drobná administrativní činnost v městských organizacích, údržba místních sportovišť aj.

Při výkonu veřejné služby je důležitá role organizátora (dohlázečitele). Obecní úřad má totiž v případě, že se obec rozhodne veřejnou službu organizovat, stanovený zákonem o pomoci v hmotné nouzi určité povinnosti. Kromě povinnosti uzavírat smlouvu o výkonu veřejné služby a pojistnou smlouvu má udělovat rovněž závazné pokyny při jejím výkonu, zabezpečovat jeho kontrolu, informovat příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi o tom, že příslušná osoba zahájila nebo ukončila veřejnou službu, a o způsobu

jejího výkonu. Otázka v dotazníku zkoumala, kdo tyto činnosti zabezpečuje, zda zaměstnanec příslušného úřadu a nebo osoba zaměstnaná jako organizátor veřejné služby v rámci veřejně prospěšných prací podporovaných úřadem práce. Ve větší míře, a to u 522 obcí (82 %), tyto úkoly zabezpečují zaměstnanci úřadu. U 128 obcí (20 %) se využívá pomoc osob zaměstnaných v rámci veřejně prospěšných prací. Některé obce využívají obě možnosti najednou. Podle zjištěných dat lze tvrdit, že z 522 obcí má v náplni své práce organizování veřejné služby 784 zaměstnanců, což je průměrně 1,5 zaměstnanec na obec. V rámci veřejně prospěšných prací se organizování veřejné služby věnuje 238 pracovníků, což z počtu 128 obcí znamená průměrně 1,9 pracovníka na obec.

Pro potřeby budoucí praxe je důležitý údaj o maximálním počtu míst pro osoby v hmotné nouzi vytvořených obcí v rámci veřejné služby v některém z kalendářních měsíců roku 2009. Údaje se pohybují v rozptýlení od 1 do 340 míst. Nejvíce míst, a to 340, nabídl osobám v hmotné nouzi Litvínov (Ústecký kraj). Dále následují města Karviná (Moravskoslezský kraj) - 293 míst, Chomutov (Ústecký kraj) - 287 míst, Olomouc (Olomoucký kraj) - 280 míst a Břeclav (Jihomoravský kraj) - 250 míst. Podle statistik, které má Ministerstvo práce a sociálních věcí k dispozici díky aplikačnímu programu OKnouce, vykonává průměrně měsíčně veřejnou službu v rámci České republiky zhruba 11 400 osob v hmotné nouzi.

Poslední uzavřená otázka dotazníku se týkala nákladů obcí na veřejnou službu vynaložených z jejich rozpočtů. Údaje v odpovědích se výrazně lišily a bylo nutné dodatečně některé z uváděných vysokých nákladů osobními dotazy korigovat. Ve

128 případech obce uvedly, že jejich náklady jsou nulové, 471 obcí vyčíslo náklady v rozmezí od 50 Kč až do 857 418 Kč a 38 obcí položku nákladů nevyplnilo. Nejvíce obcí, a to 170, uvedlo, že mají náklady v rozmezí od 1000 do 4999 Kč a minimální a maximální počet míst pro osoby na veřejné službě, které se těmito 170 obcím podařilo v některém z kalendářních měsíců roku 2009 vytvořit, se pohyboval od 1 místa po 24 míst.

Náměty obcí na zlepšení institutu veřejné služby

Otevřené otázky, uvedené v závěru dotazníku, se zaměřily na možnosti případného zlepšení organizace veřejné služby a na zkušenosti z jejího ročního organizování. Z celkového počtu obcí, které organizují veřejnou službu (637), jich 169 uvedlo náměty na úpravu jejího organizování, a to včetně námětů týkajících se její legislativní úpravy a hodnocení. Znamená to, že 468 obcí žádné návrhy na zlepšení nemělo. Dá se proto předpokládat, že jim aktuální možnosti organizování veřejné služby vyhovují. Nejčastějším byl požadavek státních dotací veřejné služby, a to jak na organizátory veřejné služby v obcích včetně kontrolních orgánů, tak i na úhradu materiálního zabezpečení, tj. především na pracovní a ochranné pomůcky. Obdobně často, a to v různých podobách, jsou předkládány náměty týkající se zásadní změny organizace veřejné služby, především uložit obci povinnost organizovat veřejnou službu nebo přenést tuto působnost na stát prostřednictvím úřadů práce, přičemž tato povinnost by platila pouze tehdy, nachází-li se v obci alespoň jedna osoba v hmotné nouzi. S těmito náměty souvisí i požadavek zavést pro osoby v hmotné nouzi povinnost účastnit se veřejné služby ve stanoveném rozsahu

hodin. Řada námětů směřuje k úpravě počtu odpracovaných hodin, a to jak k jejich zvýšení, tak k určitě diferencované bonifikaci v případě odpracování více než 30 hodin. Důležité jsou náměty, které se týkají požadavku větší informovanosti obcí o osobách v hmotné nouzi i informovanosti osob v hmotné nouzi o možnosti zajištění veřejné služby v obci, v regionu, v kraji. Na úrovni kraje se pak doporučuje organizovat setkání (semináře) k problematice veřejné služby a získané pozitivní i negativní poznatky zpracovávat následně do metodiky veřejné služby. Pro praxi je považováno za důležité i zpracování vzorů jednotlivých smluv, které obec v rámci veřejné služby může uzavřít s jinými organizacemi. S tím souvisí i doporučení přesnějšího vymezení vazby na pracovní právní předpisy. Velký počet námětů se týkal posuzování zdravotní způsobilosti pro výkon veřejné služby a možnosti prokazování nezpůsobilosti k jejímu výkonu.

Závěr

Ministerstvo práce a sociálních věcí využije náměty získané prostřednictvím dotazníkového šetření při práci na připravované novele zákona o pomoci v hmotné nouzi. Zároveň připraví a vydá informativní brožuru pro obce, která bude obsahovat podrobné návody potřebné k organizování veřejné služby, a to s využitím pozitivních zkušeností obcí, které veřejnou službu s úspěchem zorganizovaly a organizují. Ukazuje se, že veřejná služba vytváří pracovní uplatnění pro osoby, které v minulosti obtížně své uplatnění na trhu práce hledaly, a motivuje je k zachování pracovních schopností a dovedností.

Autoři jsou pracovníky MPSV.

Zajímavosti ze zahraničního tisku

Organizace zaměstnavatelů v období krize

Podle nového materiálu ILO „Employers' Organisations responding to the impact of the crisis“ sehrály významnou roli v celosvětovém úsilí o zmírnění dopadů ekonomické krize organizace zaměstnavatelů. Ty hrají tradičně aktivní úlohu při vytváření národních politik trhu práce a období ekonomické krize není v tomto směru výjimkou. Reagovaly na její negativní důsledky a současně vytvářely podmínky pro dlouhodobější pozitivní změny, které v době krize vznikají.

Krize v řadě případů ovlivňuje i organizace zaměstnavatelů samotné. Na Novém Zélandu zaměstnavatelé na ni reagovali vytvořením organizace sdružující velké podniky, jejímiž členy se stalo více než 40 největších podniků či mezinárodních organizací z nejrůznějších sektorů. Dohromady

reprezentují podniky, které zaměstnávají téměř polovinu všech pracujících obyvatel Nového Zélandu. Vznikla tak platforma pro sdílení informací o efektivních opatřeních v oblasti výcviku a zaměstnávání, což jim umožňuje soustředit se na způsoby, jak se dostat z recese.

V období krize má velký význam sociální dialog. V řadě zemí byla přijata opatření na úrovni tripartity, jež mají zabránit propouštění. Týká se to i opatření na podporu malých a středních podniků. V Austrálii zaměstnavatelé podpořili daňové pobídky jako součást veřejného stimulačního plánu pro investory v privátním sektoru, což přispělo ke snížení ekonomického tlaku na tento sektor. Obdobně úspěšně si vedla organizace zaměstnavatelů v Arménii, kde se podařilo změnit daňové zákony a omezit

počet procedur předepsaných pro malé a střední podniky.

Řada opatření byla zaměřena na udržení pracovníků v zaměstnání co nejdéle a na vytvoření podmínek pro co nejrychlejší návrat na trh práce. Například v Singapuru vznikly za účasti organizace zaměstnavatelů týmy, které navštěvovaly podniky a seznamovaly je s celým spektrem dostupných opatření a poskytovaly jim rady a návody, jak implementovat opatření specifická pro danou organizaci či obor. Díky těmto opatřením, např. zkrácenému pracovnímu týdnu nebo dočasnému propuštění, se podařilo v prvním čtvrtletí roku 2009 zachovat pracovní místa pro více než 26 tisíc pracovníků, z nichž mnozí by bez nich byli propuštěni. V Norsku zase společné úsilí organizace zaměstnavatelů a odborů vedlo